

Job. 20. si forte alia ratio reddat de spūscō bis dato:
Mat. 28 eundē spūscō datū: cū insufflasset iesus: dī
*mox ait. Te baptisate ḡtēs i noīe patris t̄ filij t̄ spūscō: vbi maxime cōmendat̄ hec trini-
 tas ambigere nō debem⁹. q̄pe ē ēiḡt qui dī ce-
 lo etiā datus est die p̄tecostes. i. post dies de-
 cē postq̄ dñs ascendit in celū. Quō ergo dē
 non est q̄ dat spūscō. Immo q̄r̄us dē est q̄
 dat dē. Neq; em̄ aliq̄s disciploꝝ ei⁹ dedit spi-
 ritūscō. Orabāt q̄pe vt veniret i eos q̄bus
Acr. 8. manū imponebat: nō ip̄i eum dabāt. Quē mo-
 rē in suis p̄positis etiā nūc seruat ecclia. Deni
 q̄ t̄ simon magus offerēs apl̄is pecunia non
 ait: date t̄ mīhi hanc p̄tātem vt dem̄ spūscō.
Ibidem. sed cuicūq; inq̄t imposuero man⁹ accipiat spi-
 ritūscō. Quia neq; scriptura sup̄ dixerat: vi-
 dens aut̄ q̄ p̄impositō manū apl̄orū
 dareſ spūscō. Propter hoc t̄ dñs i p̄ce iesus
 spūscō: nō solū dedit vt deus. sed etiā acci-
 pit vthō: propterea dīct⁹ est plen⁹ gratia. Et
 manifest⁹ de illo scriptū est in actibus apl̄orū
Ibidem. 10. Om̄ vnxit eū de spūscō. Non vtiꝝ oleo vni-
 bili: sed dono gr̄e: qd̄ vissibili significat vngue-
 to q̄ baptisatos vngit ecclia. Nec sane tūc vni-
 ctus est xp̄s spūscō: qn̄ sup eum baptisatū ve-
 lut colubā dscēdit. Tunc em̄ corp⁹ suū. i. ecclia
 am suā p̄figurare dignat⁹ est: i q̄pcipue bapti-
 sati accipiūt spūscō. Sed ista mystica t̄ inui-
 sibili vnc̄tē tūc intelligēdus ē vnc̄t⁹: qn̄ ver-
Job. 1. bū dei caro factū ē. i. qn̄ humana natura sine
 vllis p̄cedentib⁹ bonoꝝ operū meritis dei. Vt
 bo est in vtero virginis copulata: ita vt cū il-
 lo fieret vna p̄sona: ob hoc em̄ p̄fitemur natū
 de spūscō: t̄ virgine maria. Absurdissimuz ē
 em̄ vt credam⁹ eum cū iaz trīginta eset āno-
 rum (eius em̄ etatis a Joanne baptisat⁹ est)
 accepisse spūscō: sed venisse illū ad bapti-
 ma: sicut sine villo omnino p̄tō. ita nō sine spi-
 ritūscō. Si em̄ de famulo eius t̄ p̄cursore ip̄o
Luce. 1. Joanne scriptū est. Spūscō replebit iam in-
 de ab vtero matris sue: qm̄ q̄uis seminat⁹ a
 patre: t̄n̄ spiritūscō in vtero format⁹ accepit
 quid de hoīe xp̄o intelligendū est vel creden-
 dū cui⁹ carnis ip̄a cōceptio nō carnal⁹ spirita-
Act. 1. 2. lis fuit: In co etiā q̄ de illo scriptū ē: q̄ acce-
 perit a patre p̄missioneꝝ spūscō t̄ effuderit:
 vtraq; natura mōstrata est: t̄hūana. s. t̄ diuīa
 accepit q̄pe vt hō: effudit vt de⁹. Nos aut̄ ac-
 cipe qdē hoc donū possimus pro modulo no-
 stro: effundere aut̄ sup alios non vtiꝝ possi-
 mus. s. vt hoc fiat: deum super eos a quo b̄ id
 efficit inuocamus. Nunquid ergo possimus
 querere. vtrum iam p̄cesserat de patre spiri-*

tūsanctus quando natus est filius: an nō dā
 p̄cesserat: t̄ illo nato de vtroꝝ processit vbi
 nulla sunt tempa: sicut potuim⁹ querere vbi
 inuenimus tempa: voluntatem prius de hūa
 na mente p̄cedere. vt querat q̄ inuentū pro
 les voceſ: quaiam parta seu genita volūtas
 illa pficit. eo fine requiesces: vt qui fuerat ap-
 petitus querētis sit amor fructis. q̄ iā de vtro
 ꝝ. i. de gignente mente: t̄ de genita notionē
 tanq̄ de parente a c̄ple p̄cedat. Non possūt
 p̄s̄us ista ibi queri vbi nihil ex tempe inchoa-
 tur. vt cōsequētē perficiatur in tempe. Qua
 propter qui p̄t intelligere sine tpe p̄cessioneꝝ
 spūscō de vtroꝝ. Et q̄ p̄t intelligere i eo qd̄
 ait fili⁹: sicut habet pater vitā in semetip̄o: nō
 sine vita existēt iā filio vitā dedit. s. ita eū si-
 ne tpe genuisse. vt vitā quā pater filio gignē-
 do dedit: coetera sit vite patris q̄ dedit. intel-
 ligat: sicut habet pater in semetip̄o. vt d̄ illo
 p̄cedat spūscō. sic dedisse filio vt de illo p̄-
 cedat spūscō. vtrūq; sine tpe. atq; ita dictū **Job. 15.**
 spūscō d̄ p̄fe p̄cedere: vt intelligat. q̄ etiā p̄-
 cedit d̄ filio: de p̄fe esse t̄ filio. Si em̄ q̄cquid
 habet de patre habet filius. de patre h̄z vtiꝝ
 vt de illo p̄cedat spūscō. s. nulla ibi tempa
 cogitent que habent prius t̄ posterius: q̄ om̄
 nino nulla ibi sunt. Quō ergo nō absurdissi-
 me fili⁹ dicereſ amboꝝ. cum sicut filio p̄stat es-
 sentiā sicut initio temporis. sine vlla mutabili-
 tate nature de p̄fe generatio. ita spūscō p̄-
 stet essentiā sine initio tpis: sine vlla mutabili-
 tate nature de vtroꝝ p̄cessio. Ideo em̄ cum
 spūscō genitū nō dicam⁹: dicereſ t̄ non au-
 demus ingenitū: ne in b̄ vocabulo vel duos
 patres in illa trinitate: vel duos q̄ non sunt d̄
 alio quispiā suspicet. Pater em̄ solus nō est d̄
 alio. ideo solus appellat̄ ingenitus. Non qdē
 in scripturis: sed in cōsuetudine disputantiuꝝ
 t̄ de re tanta sermonē qualē valuerint p̄ferē-
 tiū. Filius aut̄ de patre natus est. t̄ spūscō
 de patre principaliter: t̄ ip̄o sine villo tpis int̄-
 uallo dante: cōmuniter de vtroꝝ p̄cedit. Di-
 cereſ aut̄ filius patris t̄ filij: si quod abhorret
 ab oīm sanorum sensibus eum ambo genuis-
 sent. Non igitur ab vtroꝝ est genitus: sed p̄-
 credit ab vtroꝝ amboꝝ spiritus.

Quid quodam tempore ad p̄plm disputa-
 tum sit de differentia generationis t̄ p̄cessio-
 nis spiritu sancti.

Capl. XXVII. Trū q̄ in illa coetera t̄ equali t̄ in
 corporali t̄ ineffabiliter immutabi-
 liatq; inseparabiliter trinitate: difficili-
 tum est generationem t̄ p̄cessiōe distingue-

Liber

re: sufficiat interim eis q̄ extendi non valent
in ampli id qd̄ de hac re in sermone quodā p̄
ferendo ad aures pli xpiani dixim⁹: dictūq̄
p̄scripsim⁹. Inter cetera em̄ cum p̄ scriptura
rū sanctarū testimonia docuisse: de vtroq; p̄
cedere sp̄ūsc̄tūs. Si ḡ iquā t̄ d̄ patre t̄ defilio
Job. 15. pcedit sp̄ūsc̄tūs: cur fui⁹ dixit: de p̄fē pcedit
cur putas nisi quēadmodū solet ad eū referre
t̄ qd̄ ipius est de quo t̄ ip̄e est: Cū t̄ illud ē qd̄
Ibidez. 7 ait. Mea doctrina nō est mea: sed eius q̄ me
misit. Si ergo hic intelligit ei⁹ doctrina quā tū
dixit nō suam sed patris c̄stomagis illic itel-
ligendus est: t̄ de ip̄o pcedere sp̄ūsc̄tūs: vbi
sic ait. De patre pcedit: vt nō dicaret de me
nō pcedit: A quo aut̄ h̄z fili⁹ vt sit de⁹ (Est em̄
Job. 15. de deo deus): ab illo habet vtiq; vt de illo eti-
am pcedat sp̄ūsc̄tūs: ac p̄ hoc etiā sp̄ūsc̄tūs
vt etiā de illo pcedat sīc pcedit d̄ p̄fē: ab ip̄o
habet p̄fē. **Hic** vtcūq; etiā illud intelligit c̄tū
a talibus quales nos sum⁹ intelligi p̄t: cur n̄
dicat natus esse: sed poti⁹ pcedere sp̄ūsc̄tūs:
qm̄ si t̄ ip̄e fili⁹ dicaret: amboz vtiq; fili⁹ dice-
ret: qd̄ absurdissimū est: Fili⁹ qui p̄e nullus ē
duorū: nisi patris t̄ matris. Absit aut̄ vt inter
deū patrē: t̄ deū filiū aliqd̄ tale suspicemur: qz
nec filius hoīs simul ex matre t̄ p̄fē pcedit: sī
cum in matrē pcedit ex p̄fē: non tunc pcedit
ex m̄fē: t̄ cum in hāc luce pcedit ex matre: nō
tunc pcedit ex p̄fē. Sp̄ūs aut̄ sc̄tūs nō de p̄fē
pcedit in filiū: t̄ de filio pcedit ad sc̄ificandā
creatūrā: sī simul de vtroq; pcedit q̄uis hoc si-
lio pater dederit: vt quēadmodū de se ita de
illo q̄ procedat. Neq; em̄ possum⁹ dicere q̄ n̄
sit vira sp̄ūsc̄tūs: cū vita pater: vita sit fili⁹: ac
Job. 5. p̄ hoc sicut pater cū habeat vitā in semetipso-
dedit t̄ filio vitā habere in semetipso: sic ei de-
dit vitā pcedere de illo: sicut pcedit t̄ de ipso.
Hec de illo sermone in hunc liby trāstuli: sī si-
delibus non infidelib⁹ loquēs. Elex̄ si ad hāc
imaginē p̄uēdā: t̄ ad vidēda ista q̄ vera sint
q̄ in eoꝝ mente sunt: nec tria sic sunt vt tres p-
sonae sint: sed oīa tria hoīs sunt q̄ vna p̄sona ē
minus idoneisunt: cur nō de illa sūma trinita-
te que deus est credūt potius qd̄ in sacris lit-
teris inueniēt: q̄ poscunt liquidissimā reddisi-
birationē: que ab humana mēte tarda sc̄z in-
firmaq; non capiē. Et certe cū incōcūsse cre-
diderint scripturis sc̄tis tanq; veracissimis te-
stibus agant orando t̄ querēdo t̄ bñ viuendo
vt intelligāt: id ē vt q̄tū videri p̄t videatur
mente qd̄ tenēt fide. Quis hoc phibeat: imo
vero ad hoc quis nō horēt? Si aut̄ ppterēa
negandū putat ista esse: qz ea non valēt cecis-
mentibus cernere: debet t̄ illi q̄ ex nativitate

sua cecisunt: esse solēn ēgare. Lux ergo lucet
in tenebris. **S**i ē tenebre nō cōprehendūt
illuminenf dei dono prius vt sūnt fideles: t̄ in
cupiat esse lux in cōpatione infidelū. **N**ec p̄ hoc
p̄missis fundamēto edificenf ad vidēda q̄ cre-
dūt: t̄ aliquā possint videre. Sunt em̄ q̄ ita cre-
dunt: vt videri lā oīno non possint. Non em̄
xp̄s iterū in cruce videndus ē. Sed nīf h̄z cre-
dat qd̄ ita factū atq; visum est: vt futurū atq;
videndū iam non spere: non pueniē ad xp̄m
qualis sine fine videndus ē. Quātū vero atti-
net ad illā sūmā: ineffabilē incorporelē: immuta-
bilēq; naturā p̄ intelligentiā vtcūq; cernēdāz
nūs q̄ se meli⁹ regēt dūtaxat fidei regula aci-
es humane mentis exercet: q̄ in eo q̄ ip̄e hōi
sua natura melius ceteris aīalib⁹: melius eti-
am ceteris aīe sue partib⁹ habet qd̄ ē ip̄a mēs
Lui quidā rerum inuisibiliū tribut⁹ est visus:
t̄ cui tanq; in loco supiore atq; interiore hono-
rabilitē p̄sidente: iudicanda cī: i nunciāt eti-
am corporis sensus: t̄ qua nō est superior cui
subdita regenda est nīf deus. **T**erum inter
hec que multa iam dixi: t̄ nihil illi⁹ summe tri-
nitatis ineffabilitate dignū me dixisse audeo
profiteri: sed confiteri potius mirificatam sc̄iē
tiāme eius ex me inualuisse: nec posse me ad il-
lam. **O**tuaia mea: vbi te eē sentis: vbi iaces
vbi stas: donec ab eo qui propitius facrus est **Ibidē.** 10
oībus iniquitatibus tuis sanent om̄es lāgu-
res tui. Agnoscis te certe in illo esse stabulo: **Luci. 10.**
quo samaritanus ille pduxit eūz q̄ē reperit
a multis latronibus inflictis vulneribus semi-
uiuū. **E**t tū multa vera vidiſti: nō his oculis q̄
bus videnf corpora colorata: sed eis p̄ quib⁹
orabat qui dicebat. **O**culi mei videāt equita-
tem. Nempe ergo multa vera vidiſti: eaq; di-
screuisti ab hac luce qua tibi ea lucente vidiſti
attolle oculos in ip̄am lucem: t̄ eos in eam si-
ge si potes. **S**ic em̄ videbis quid distet natu-
ritas verbi dei a processione doni dei: propter
quod filius vñigenitus non de patre genitus **Job. 15.**
(alioquin frater eius esset: sed procedere di-
xit spiritum sanctum. **V**nde cūnīt commu-
nio quedam consubstantialis patris t̄ filii am-
borum spiritus: non amborum quod absit di-
ctus est filius. **S**ed ad hoc dilucide perspicue
q̄ cernendum: non potes ibi acieꝝ figere: scio
quia non potes. **T**erum dico: mībi dico: quid
non possum sc̄io. **I**psa tamen tibi ostendit in
te tria illa: in quibus te summe ipsius q̄ fixis
oculis contemplari nondum vales: imaginē
trinitatis agnoscas. **I**psa ostendit tibi verbū
verum esse in te: quando de sc̄ientia tua gigni-
tur: id est quando quod sc̄im⁹ dicimus: q̄z uis

XV

nullius gentis lingua significantem vocem: vel pferam: vel cogitem: sed ex illo qd nouum cogitatio nra formet: sitqz in acie cogitantis imago similima cogitatōis eius quaz memoria p̄tinebat ista duo sc̄z velut parentez ac plementa volūtate siue dilectōe iungente. Quā quidē voluntatē de cogitatione pcedere: nemo em vult q̄ oīno qd v̄l quale sit ne scit: non tñ esse cogitationis imaginē: t ideo quandā in hac re intelligibili nativitatis t pcessionis insinuari distantia: qm̄ nō hoc est cogitatione p̄spicere qd appetere: vel etiā p̄fui voluntate: cernat discernatqz qui p̄t. Potui sti t tu: q̄uis non potueris: neqz possis explicare sufficienti eloquio: qd inter nubila similitudinū corporaliū: que cogitationib̄ humanis occursare nō desinunt vix vidisti. Sed illa lux que nō est qd tu: t hoc tibi ostendit aliud esse illas incorporeas similitudines corporū: t aliud esse verū: qd eis reprobatis intelligentia contuemur: hec t alia similiter certa oculis tuis interiorib̄ lux illa monstravit. Que igit̄ causa est cur acie fixa ipam videre nō possis: nisi v̄tqz infirmitas. Et qd tibi ea fecit nisi inquit: Quis ergo sanat oēs languores tuos: nisi qui ppitiis fit oībus iniquitatibus tuis? Librū itaqz istū iam tandem aliqui precationē melius qd disputatione concludam.

Dominus deus noster: credimus in te patrem: t filium: t sp̄nsc̄m. Neqz em diceret

Abat. 28 veritas. Ne baptisate oēs gentes in nomine patris t filij t sp̄nsc̄i: nisi trinitas esses. Nec baptisar in os uberes dñe deus in eius nomine qui nō est dñs deus. Neqz dicere ē voce diuina

Deut. 6. Audi israel: dñs deus tu deus vñ est: nisi trinitas ita esses vt vñus dñs de esses: Et si tu deus pater ipse esses: t filius verbū tuum ih̄s christus ipse esses t donum vestrum spiritus sanctus: non legeremus in litteris veritatis.

Gal. 4. Adiuit deus filium suum: nec tu vñigenite di-

Job. 14. ceres de spiritu sancto. Quem mitter pater i-

Ibidē. 5. nomine meo: t quem ego mittam vobis a pa-

tre. Ad hanc regulam fidei dirigēs intentio- nem meam quantū potui: quantum me posse fecisti: quesui te t desideravi intellectu viderē quod credidi: t multū disputauī t labo- ravi. Dñe deus meus: vna spes mea. exaudi me ne fatigatus nolim te querere: sed queraz

Pet. 104 faciem tuam semper ardenter. Tuda querē di vires qui inuenire te fecisti: t magis magis q̄ inueniendi te spem dedisti. Coram te est firmitas t infirmitas mea. Illā serua: istaz sana Coram te est scientia: t ignorantia mea. ubi mihi aperiūisti: suscipe intrantem. ubi clausi

sti: aperi pulsanti. **A**deminerim tui: intelligā te: diligam te. Augē in me ista: donec me reformes ad integrum. **S**cio scriptum esse. In multiloquio non effugietur peccatum. **S**ed p̄oli-jo- vtimam predicando verbum tuum: t laudando te tantummodo loquerer: non soluz fuge rem peccatum: sed meritum bonum acquire rem: quamlibet multum sic loquerer. Neqz enim homo de te beatus: peccatum precipere germando in fide filio suo: cui scripsit di- cens. **P**redica verbum. insta oportune: im- portune. **N**unquid dicendum est istum non multum locutum: q̄ nō solum oportune: ve- rūctiam importune verbum tuū dñe nō tacebat. **S**ed ideo nō erat multū: quia tñ erat ne cessarium. **L**ibera me deus a multiloquio qd patior intus in anima mea misera in conspe- ctu tuo: t configlientem ad misericordiam tuam. **N**on em cogitationibus taceo: etiam ta- cens vocibus. **E**t si quidem non cogitare nisi quod placaret tibi: nō v̄tqz rogarez vt me ab hoc multiloquio liberares. **S**i multe sunt co- gitationes mee: tales quales nosti: cogitatio- nes hominū quoniam vane sunt. **D**ona mihi nō eis consentire: et si quando me delectant: eas nihilominus improbare: nec in eis velut dormitando immorari. **N**ec instantū valeant apud me: vt aliquid in opa mea procedat ex illis: sed ab eis mea saltem sit tuta sententia: tuta conscientia te tuente. **S**apiens quidam cum de te loqueretur in libro suo qui ecclesia- sticus p̄ oprio nomine iā vocatur. **M**ulta in- quit dicitur t nō quenimus: t consummatio sermonum vniuersa est ipse. **C**um ergo pue- nerimus ad te: cessabunt multa ista que dici- mus: t non peruenimus: t manebis vñ omnia in omnibus: t sine fine dicemus: vñ lau- dantes te in vnum: t in te facti etiam nos vñ. **D**omine deus vñus: deus trinitas: quecunqz dixi in his libris de tuo agnoscant et tui. **D**i q̄ dc meo: t tu ignosce t tui. **Amen.**

Aurelii Augustini de trini-
tate liber explicitus est **In**
no dñi. **cccc-lxxxviiij**

n 3

